

Socialmedicinskt i statsverkspropositionen

S O C I A L D E P A R T E M E N T E T

Totalt anslag 1959/60 3.908.273.700 kronor

Totalt förslag 1960/61 4.484.217.100 kronor

Förslaget innebär en ökning på omkring 576 milj. kronor.

Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

Anslag 1959/60 798.159.700 kronor
Förslag 1960/61 881.300 000 kronor

Förslaget innebär en ökning med 83 milj. kronor, vilket huvudsakligen beror på en ökning av anslaget till de allmänna barnbidragen med 80 milj. kronor. Fördelningen av de olika anslagen framgår av följande sammanställning.

	Anslag 1959/60	Förslag 1960/61	Summa
Mödrahjälp	5.500.000	6.000.000	
Mödrahjälpnsnämnderna	175.000	175.000	
<i>Totalt till mödrahjälpen</i>			6.175.000
Avlöande av hemvårdarinnor	4.640.000	2.400.000	
Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	100.000	225.000	
<i>Totalt till hemvårdarinnor</i>			2.625.000
Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.	5.900.000	6.250.000	
Socialhjälp och barnavård för lappar	250.000	250.000	
<i>Totalt socialhjälp och barnavård</i>			6.500.000
Anordnande av ålderdomshem	7.000.000	7.000.000	
Utbildning av föreståndare vid ålderdomshem ..	91.900	103.100	
<i>Totalt ålderdomshem</i>			7.103.100
<i>Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem</i>	65.000	70.000	70.000
Allmänna barnbidrag	729.000.000	809.000.000	
Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag	2.500.000	2.500.000	
<i>Totalt barnbidrag</i>			811.500.000
<i>Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag</i>	16.000.000	18.000.000	18.000.000
Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	300.000	300.000	
Bidrag till driften av barnhem	1.800.000	1.750.000	
Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem	55.200	56.800	
Bidrag till driften av anstalter för halvvöppen barnavård	4.200.000	4.800.000	
Försöksverksamhet rörande daghem m. m.	100.000	100.000	
Bidrag till utbildning av personal inom den halvvöppna barnavården m. m.	445.500	510.000	
<i>Totalt slutet och halvvöppen barnavård</i>			6.516.800
Ferieresor för barn	2.000.000	1.800.000	
Ferieresor för husmödrar	1.000.000	1.000.000	
Bidrag till driften av semesterhem	540.000	525.000	
Stipendier för underlättande av husmorssemester	1.000.000	1.000.000	
Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1.700.000	1.700.000	
<i>Totalt semesterverksamhet för barn och husmödrar</i>			6.025.000
<i>Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Totalt</i>			15.785.100
<i>Totalt till mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.</i>			881.300.000

Mödrahjälp

Anslag 1959/60	5.500.000 kronor
Förslag 1960/61	6.000.000 kronor

Socialstyrelsen har i petita för budgetåret 1960/61 fortfarande ansett det angeläget med en ändring av de vägledande normerna för behovsprövning i mödrahjälpssärenden, vilket skulle medföra en kraftig anslagsförhöjning. Med hänsyn till det finansiella läget avstod styrelsen dock från att nu framställa förslag härom, utan begränsade sig till ett anslagsyrkande på 6.000.000 kronor.

1958 års besparingsutredning hade föreslagit att mödrahjälpen överfördes till att vara en helt kommunal hjälpform med barnavårdsnämnden som beslutande organ och att mödrahjälpnsnämnderna samtidigt utvecklades, vilket dock ej för- anledde något förslag i propositionen.

Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor

Anslag 1959/60	4.640.000 kronor
Förslag 1960/61	2.400.000 kronor

Enligt den av 1957 års riksdag godtagna propositionen om förenklad statsbidragsgivning skall statsbidraget till avlönande av hemvårdarinnor senast den 1 juli 1960 avlösas genom en höjning av de från anslag under åttonde huvudtiteln utgående lärarlönebidragen. Budgetåren 1960/61 kommer därför endast att belastas med kostnader för statsbidrag avseende första halvåret 1960.

Socialstyrelsen hade föreslagit att tidigare villkor för erhållande av statsbidrag nu skulle ersättas med av styrelsen utfärdade normerande bestämmelser vad beträffar kompetens och utbildning, vilket dock avvisades. Styrelsen skulle dock även i fortsättningen genom att utfärda råd och anvisningar samt genom att stå kommunerna till tjänst verka för en ändamålsenlig utveckling av verksamheten. Landstingen skulle fortsätta att lämna kommunerna ekonomiskt och annat stöd.

Prov och kompletteringskurser för hemvårdarinnor

Anslag 1959/60	100.000 kronor
Förslag 1960/61	225.000 kronor

Utbildningen av hemvårdarinnor sker dels i kurser om 15 månader vid utbildningsanstalter, till vilka statsbidrag utgår från ecklesiastikdepartementet, dels vid av socialstyrelsen anordnade 3 månaders prov- och kompletteringskurser. Föreliggande förslag avser dessa sista kurser för 250 hemvårdarinnor till en kostnad av 900 kronor per elev. Anslagsökningen betingas huvudsakligen av att vid ingången av innevarande budgetår förelägg en reservation på c:a 100.000 kronor.

Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.

Anslag 1959/60	5.900.000 kronor
Förslag 1960/61	6.250.000 kronor

Anslagsökningen betingas av belastningen under budgetåret 1958/59, då anslaget på 5.900.000 kronor överskreds med nära 800.000 kronor. 1.687.000 kronor användes det budgetåret för vård och understöd åt vissa flyktingar.

Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem

Anslag 1959/60	7.000.000 kronor
Förslag 1960/61	7.000.000 kronor

Under budgetåret 1960/61 väntas minst 70 byggnader med 2.700 vårdplatser bli färdigställda.

Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem

Anslag 1959/60	91.900 kronor
Förslag 1960/61	103.100 kronor

Föreliggande utbildning anordnas av Svenska socialvårdsförbundet. Samtliga tre årskurser kommer att dubbleras under innevarande budgetår. Antalet elever beräknas totalt komma att utgöra ca 200.

Allmänna barnbidrag

Anslag 1959/60	729.000.000 kronor
Förslag 1960/61	809.000.000 kronor

Allmänna barnbidragens belopp har genom beslut av 1959 års riksdag höjts från 400 till 450 kronor. Antalet bidragsberättigade barn beräknas minska med 28.000 till 1.795.500. Då beräkningarna är osäkra, bl. a. beroende på eventuella tillskott genom invandring beräknas anslaget något i överkant.

Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och fyllnadsbidrag

Anslag 1959/60	16.000.000 kronor
Förslag 1960/61	18.000.000 kronor

Besparingsutredningen har föreslagit, att ersättningarna till kommunerna för utbetalade bidragsförskott och utfyllnadsbidrag avlöses fr. o. m. den 1 juli 1960. Barnavårdskommittén har föreslagit att åldersgränsen för dessa förskott och bidrag höjes från 16 till 18 år. 1958 års socialförsäkringskommitté har i sitt betänkande om förbättrade familjeförmåner från folkpensioneringen m. m. behandlat frågan om höjning av de särskilda barnbidragens belopp. Förslag i anledning av detta betänkande kommer att senare föreläggas årets riksdag och påverkar inte anslags-

behovet för nästa budgetår. I väntan på beslut i denna fråga återupprepade socialstyrelsen ej sitt tidigare yrkande på en höjning av maximibeloppet för bidragsförskott till 1.200 kronor per år utan föreslog endast att anslaget skulle höjas med 2.000.000 kronor på grund av barnavårdsnämndernas ökade utgifter, vilket bifölls.

Bidrag till driften av barnhem

Anslag 1959/60	1.800.000 kronor
Förslag 1960/61	1.750.000 kronor

Socialstyrelsen föreslår en höjning av vårdavgiften på barnhem från nu gällande 3 kronor till 4 kronor och 50 öre per dag och barn, med den motiveringen att det med nuvarande taxa vanligen ställer sig billigare för en barnavårdsnämnd att placera ett barn på barnhem än i fosterhem, på grund av att kostnaderna i sistnämnda fallet blir större och därför att nämnden i det fallet ej heller får tillgodoräkna sig barnets allmänna barnbidrag.* Förslaget tillstyrktes av departementschefen men på grund av minskat antal barnhemsplatser nedräknades anslaget något.

Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem

Anslag 1959/60	55.200 kronor
Förslag 1960/61	56.800 kronor

Av anslaget bestrides — förutom stipendieutgifter — hälften av omkostnaderna för den av Allmänna barnhuset vid Sociala barnavårdsseminariet anordnade utbildningen av föreståndare vid barnhem.

Bidrag till driften av anstalter för halvvöppna barnavård

Anslag 1959/60	4.200.000 kronor
Förslag 1960/61	4.800.000 kronor

Nu utgående anslag till daghem, eftermiddagshem och lekskolor fastställdes vid 1959 års riksdag. Socialstyrelsen har föreslagit att bidraget skall räknas upp på grundval av 1959 års höjning av lönerna, varemot departementschefen genmälde, att han inte var beredd att förorda någon automatisk anknytning av bidragen till de faktiska lönerna. Frågan om bidragens storlek bör bedömas från mera allmänna utgångspunkter. Även för bidragen till driften av jordbruksdaghem bör nu gällande grunder tillämpas.

Försöksverksamhet rörande daghem m. m.

Anslag 1959/60	100.000 kronor
Förslag 1960/61	100.000 kronor

Anslaget är avsett att möjliggöra praktiska försök med nya verksamhetsformer inom den halvöppna barnavården och för barns sommarvistelse. Som exempel har angivits försök med små daghem för mindre grupper av barn, halv-daghem för barn till deltidsarbetande mödrar och fritidshem för yngre skolbarn. Försöksverksamheten inleddes under budgetåret 1957/58 och har planlagts av en särskild sakkunnig inom socialdepartementet i samråd med socialstyrelsen och vederbörande huvudmän för barnavården. Anslaget för budgetåret 1958/59 har anlitats dels för två under budgetåret 1957/58 igångsatta försök, dels för fem nystartade grenar av försöksverksamhet. Därjämte har ur anslaget bestritts vissa kostnader för en expertutredning rörande planering av lekplatser.

Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.

Anslag 1959/60	445.500 kronor
Förslag 1960/61	510.000 kronor

Driftbidrag utgår f. n. till sju förskoleseminarier. Dessutom har de två sista budgetåren anordnats särskilda kurser för personal vid förskoleinstitutioner som tar emot handikappade barn, till vilket ändamål vardera året 25.000 kronor anvisats. En utredning angående åtgärder för att tillgodose behovet av pedagogiskt utbildad personal inom den halvöppna barnavården väntas slutföras under innevarande år, varför några väsentliga ändringar i gällande bidragsregler ej föreslås. Undantag härifrån utgör dock ett förslag att terminsavgifterna vid seminarierna successivt skall slopas fr. o. m. läsåret 1960/61. Vidare uppräknas anslaget något p. g. a. lönehöjningar.

Ferieresor för barn

Anslag 1959/60	2.000.000 kronor
Förslag 1960/61	1.800.000 kronor

I en av särskilt tillkallad utredningsman avgiven promemoria angående de statliga åtgärderna på husmoderssementerns område har framlagts förslag om ändring av nu gällande bestämmelser angående ferieresor för barn och husmodrar, driften av semesterhem och stipendier för underlättande av husmoderssemester. Bl. a. föreslås ett överförande av medel, som nu går till husmoderssementrar, till driftsbidrag till semes-

*) Dessa förhållanden motverkar en önskvärd fortsatt utveckling av fosterhemsvården.

terhemmen samt att nuvarande inkomstgräns för rätt till ferieresa skall ersättas med en efter familjestorlek differentierad skala.

1958 års besparingsutredning har föreslagit att detta frågekomplex upptages till förutsättningslös prövning.

På grund av detta föreslås att frågekomplexet omprövas i det vidare sammanhang som aktualiserats genom tillsättandet i maj 1958 av socialpolitiska kommittén. I avvaktan på resultatet av dennas arbete föreslås därför ingen ändring i principerna för bidragsgivningen för denna och följande 3 punkter.

På grund av minskad resfrekvens nedräknas anslaget något.

Bidrag till driften av semesterhem

Anslag 1959/60	540.000 kronor
Förslag 1960/61	525.000 kronor

På grund av minskning av antalet gäst dagar nedräknas anslaget något.

Stipendier för underlättande av husmoderssemester

Anslag 1959/60	1.000.000 kronor
Förslag 1960/61	1.000.000 kronor

Stipendierna är för närvarande maximerade till 50 kronor eller om särskilda skäl finnes 125 kronor, vilket resulterar i ett stort antal stipendier på 25—30 kronor, samtidigt som effektiv hjälp ej kan lämnas i tillräcklig omfattning, där ett verkligt hjälpbehov föreligger. Stipendierna föreslås därför maximeras till 200 kronor, samt utgå med minst 50 kronor.

Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården

I avvaktan på ställningstagande till de av kommittén för ungdomsvårdsskolorna framlagda förslagen föreslås att hithörande anslag upptages med endast preliminärt beräknade belopp. Totalsumman är 15.785.100 kronor.

Nykterhetsvård

Anslag 1959/60	40.213.000 kronor
Förslag 1960/61	43.244.900 kronor

Förslaget innebär en ökning med 3 milj. kronor, vilket bl. a. betingas av en ökning till de kommunala nykterhetsnämnderna på 1,5 milj. kronor, ökning av driftsbidraget till erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare på 1 milj. kronor samt ökade kostnader på c:a 670.000 kronor genom att vårdanstalten å Gud-

hem beräknas få full beläggning budgetåret 1960/61. Fördelningen av anslagen framgår av sammanställningen å nästa sida.

Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare

Anslag 1959/60	632.900 kronor
Förslag 1960/61	1.300.400 kronor

Verksamheten vid anstalten kommer att bedrivas i full omfattning tidigare än man räknat med. Specialavdelningen (den slutna avdelningen) med 25 platser har tagits i bruk i oktober 1959. Mottagningsavdelningen med 9 vårdplatser beräknades kunna tagas i bruk omkring årsskiftet och fyra av de öppna paviljongerna med sammanlagt 40 vårdplatser successivt under januari och februari. Sjukavdelningen och läkarmottagningen beräknas stå färdiga omkring 1 mars 1960, varför då även de 16 vårdplatserna på sjukavdelningen kan beläggas, om sjukvårdspersonal finnes att tillgå. 400.000 kronor har anvisats av 1959 års riksdag för uppförande av två verkstäder av industriell typ, den ena avsedd för mekanisk industri och den andra för träindustri. Vården är avsedd för 20 sysselsatta.

Av personalförstärkningar hade Anstaltsstyrelsen bl. a. med frångående av tidigare principbeslut föreslagit en överläkartjänst i lönegrad Bel + 2.400 kronor i hyresbidrag + 1.500 kronor i avlöningsförstärkning, vilket motiverades med den ringa tillgången på läkare med den utbildning och intresseriktning, som måste krävas för denna tjänst. Departementschefen fann ingen anledning frånga tidigare principbeslut utan föreslog en tjänst som läkare i A24 + avlöningsförstärkning med 6.300 kronor. Om denna tjänst inte skulle kunna besättas, torde läkarbehovet få tillgodoses av arvodesanställda läkare, liksom vid Svartsjö och Venngarn.

Departementschefen föreslog vidare inrättandet av en tjänst som psykolog, en tjänst som assistent och en som kurator i lönegraderna A21, A14 resp. A12. Anstaltsstyrelsen hade föreslagit lönegradsplaceringen Ae19, Ae15 resp. Ae14. För arbetsdriften föreslogs tre tjänster, varav två i A11 och en i A9. Anstaltsstyrelsen hade här föreslagit lönegradsplaceringen A13 resp. A9. En tjänst i Ae9 för arbetsdriften tillsattes innevarande budgetår.

Till grundarvode åt rådgivande psykiater beräknades 22.200 kronor. Højningen av anslaget

Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare:	Anslag 1959/60	Förslag 1960/61	Summa
Svartsjö: Avlöningar	1.124.000	1.253.000	
Omkostnader	978.400	1.034.400	
Inom fångvårdsorganisationen: Avlöningar	71.000	74.500	
Omkostnader	26.200	35.700	
Inom sinnessjukvårdsorganisationen: Avlöningar	246.400	246.400	
Omkostnader	104.500	111.700	
Venngarn: Avlöningar	958.000	1.011.000	
Omkostnader	745.900	792.900	
Venngarn, avdelningen i Fagersta: Avlöningar	121.300	127.800	
Omkostnader	146.000	161.000	
Brotorp: Avlöningar	102.300	104.500	
Omkostnader	79.600	79.600	
Gudhem: Avlöningar	406.000	862.000	
Omkostnader	226.900	438.400	
<i>Totalt statens vårdanstalter för alkoholmiss-</i> <i>brukare</i>			6.332.900
Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	1.150.000	700.000	
Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskil-			
da vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	16.800.000	17.800.000	
<i>Totala bidrag till erkända och enskilda vårdan-</i> <i>stalter</i>			18.500.000
Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nyk-			
terhetsvård m. m.	900.000	950.000	950.000
Utbildning av nykterhetsvårdspersonal	70.000	80.000	80.000
Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar	1.575.000	1.640.000	
Omkostnader	539.000	544.500	
<i>Totalt länsnykterhetsnämnderna</i>			2.184.500
Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder	13.500.000	15.000.000	15.000.000
Främjande av nykterhetsnämndernas verksam-			
het m. m.	72.500	72.500	72.500
Bidrag till Länkrörelsen	100.000	125.000	125.000
<i>Totalt till nykterhetsvården</i>			43.244.900

till omkostnader betingas huvudsakligen av att anstalten detta budgetår kommer att drivas i full utsträckning.

Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

Under denna rubrik har innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag å 1.150.000 kronor.

Platsantalet vid de *allmänna* (statliga och erkända) vårdanstalterna har ökat de senaste åren. Sålunda fanns den 1 oktober 1955 fem statliga och 15 erkända vårdanstalter med sammanlagt 1089 vårdplatser och den 1 juli 1959 fem statliga med 384 och 27 erkända med 1.611, alltså sammanlagt 1.995 vårdplatser. Den nya anstalten Gudhem med 100 vårdplatser beräknas vara

i full verksamhet fr. o. m. budgetåret 1960/61 och den av riksdagen uppsatta målsättningen 2.100 vårdplatser vid de allmänna anstalterna har då uppnåtts. Det sammanlagda platsantalet har sedan den 1 oktober 1955 ökat med ca 1.000 vårdplatser.

Platsbristen, beräknad såsom skillnaden mellan summan av antalet på anstalterna intagna vårdtagare, icke återkallade försökspermitterade med återfall och exspektanter å ena sidan samt antalet vårdplatser å andra sidan uppgick enligt socialstyrelsens beräkningar den 1 januari 1958 till 578 platser. Behovet har sedan varierat ned till ett platsöverskott på 78 den 1 augusti 1959. Den 1 november 1959 beräknades platsbristen till 228. Det totala platsbehovet uppgick samma dag till 2.247.

Socialstyrelsen räknade i anslagsberäkningen med ett behov de närmaste åren på 2.200 platser. Departementschefen godtog icke denna höjning av målsättningen med hänvisning till det tidvisa platsöverskottet, till strävandena att åstadkomma en förskjutning från tvångsmässig anstaltsvård till förebyggande öppen vård samt till att resultatet av nykterhetsvårdsutredningens arbete ännu ej föreligger. Den hittills godtagna målsättningen 2.100 vårdplatser bör därför tills vidare gälla.

Ett antal platser kommer emellertid att nedläggas, nämligen erkända anstalten Fridhem i Stockholm, Hagbyhemmet för kvinnliga alkoholmissbrukare samt ett antal provisoriska platser vid andra anstalter. För att ersätta dessa föreslås bidrag till anordnande av ytterligare 55 platser vid de erkända vårdanstalterna å 15.000 kronor per vårdplats.

I fråga om de *enskilda* anstalterna har riksdagen godtagit en målsättning av 250 platser. För att detta mål skall uppnås föreslås bidrag för inrättandet av ytterligare 43 dylika platser å 5.000 kronor per plats.

Beträffande inackorderingshem har 1958 års riksdag godtagit en utbyggnad till 350 platser. För att detta mål skall nås föreslås bidrag till inrättande av ytterligare 122 dylika platser å 5.000 kronor per plats.

På grund av en befintlig reservation samt avrundning beräknades beloppet till 700.000 kronor (reservationsanslag).

Bidrag till driftskostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

Anslag 1959/60	16.800.000 kronor
Förslag 1960/61	17.800.000 kronor

Ökningen betingas bl. a. av en höjning av driftsbidraget med 1 krona per vård dag.

Utbildning av nykterhetsvårdspersonal

Under innevarande budgetår utgick reservationsanslag på 70.000 kronor för denna utbildning, som i väntan på nykterhetsvårdsutredningens förslag har karaktären av försöksverksamhet. Kurser anordnas dels för föreståndare, assistenter och annan befordrad vårdpersonal vid de allmänna och enskilda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare, dels två utbildningskurser om vardera högst tre veckor för anstalternas lägre vård- och tillsynspersonal, dels ock en kurs

för huvudsakligen kommunalanställda tjänstemän inom nykterhetsvården. Departementschefen föreslog ett reservationsanslag på 80.000 kronor.

Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder

Anslag 1959/60	13.500.000 kronor
Förslag 1960/61	15.000.000 kronor

Ökningen betingas av att den tidigare kraftiga ökningen av nykterhetsnämndernas statsbidragsberättigade utgifter beräknas fortsätta, dock icke i samma snabba tempo.

Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

Anslag 1959/60	72.500 kronor
Förslag 1960/61	72.500 kronor

Anslaget fördelas som följer:

Konferenser med nykterhetsnämnder, kurser för nykterhetsvårdsfunktionärer + resebidrag 40.000 kronor

Understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder 30.000 kronor

Understöd åt tidskriften Nykterhetsvården 2.500 kronor

Socialstyrelsens förslag att 20.000 kronor beviljas för understöd av av länsnykterhetsnämnderna bedriven kursverksamhet för att utbilda nykterhetsnämndsledamöter och frivilliga medhjälpare i nykterhetsvårdande uppgifter kunde ej bifallas.

Bidrag till länkrörelsen

Innevarande budgetår hade anvisats 100.000 kronor för detta ändamål. Nykterhetsvårdsutredningens förslag att det särskilda statsbidraget till länkrörelsen skulle ersättas med kommunala anslag, vilka i viss utsträckning skulle utgöra statsbidragsberättigade utgifter för nykterhetsnämnderna, kunde departementschefen på grund av dess ekonomiska konsekvenser icke tillstyrka, men föreslog dock en höjning till 125.000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

Arbetskliniken i Stockholm

Anslag 1959/60	285.000 kronor
Förslag 1960/61	285.000 kronor

Departementschefen anmärker att då det inte visat sig möjligt att lösa lokalfrågan för arbetskliniken måste man räkna med att möjligheterna för en ökning av verksamheten är små.

Bidrag till anordnande av träningsverkstäder

För innevarande budgetår har under rubriken Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet anvisats ett förslagsanslag av 1.100.000 kronor. Från anslaget bestrides kostnaderna för statsbidrag till vissa för partiellt arbetsföra avsedda institutioner, nämligen träningsverkstäder, verkstäder för skyddad sysselsättning (arbetscentraler) och verkstäder för halvskyddad sysselsättning.

Under kalenderåret 1958 har 9 nya verkstäder tillkommit och antalet platser för arbetsträning och skyddad sysselsättning har stigit från 1.781 till 2.132. Vid årsskiftet 1958—59 var härutöver 709 hemarbetare sysselsatta. Utbyggnaden under 1959 uppskattas till 400—500 platser. Arbetsmarknadsstyrelsen uppskattar behovet av ytterligare platser till 12.000 eller totalt 15.000 platser.

Departementschefen påpekar att statsmakterna i samband med pensionsreformen uttalat, att denna måste förenas med en effektiv rehabiliteringsorganisation, samt om att socialpolitiska kommittén vid sin översyn av socialpolitiken skall ägna särskild uppmärksamhet åt personer med olika slag av arbetshinder, t. ex. syn- och hörselskadade, rörelsehindrade och personer med åkommor på de psykiska sjukdomarnas och närliggande områden. Hur den framtida rehabiliteringsorganisationen än kommer att utformas, ansluter sig departementschefen till arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning att en snabb utbyggnad av angivna verkstäder är angelägen.

På grund av detta föreslås inrättande av *investeringsbidrag* för anordnande av nya lokaler, att utgå med högst 325 kronor per m² nettoolyta vid uppförande eller inköp av verkstadslokaler eller då huvudmannen tar egna lokaler i bruk för detta ändamål, dock högst för 15 m² per arbetsplats. Bidrag bör kunna utgå för lokaler som anordnas fr. o. m. ingången av 1960.

De av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna ökade driftsbidragen rörande framför allt höjda bidrag till föreständares och arbetsledares löner, anser sig departementschefen ej kunna godtaga. Huvudman, som hyr lokaler för angivet ändamål, skall dock kunna erhålla hyresbidrag med 50 % av hyreskostnaden, dock med högst 15 kronor per m² och år samt för högst 15 m² per arbetsplats. Bidragen bör utgå fr. o. m. den 1 juli 1960.

Till bidrag för anordnande av verkstäder för handikappade begäres ett reservationsanslag av 1.500.000 kronor.

Bidrag till vissa omskolningskurser m. m.

Anslag 1959/60	25.000.000 kronor
Förslag 1960/61	40.000.000 kronor

Dessa kurser anordnas för arbetslösa och partiellt arbetsföra. Budgetåret 1957/58 deltog 5.888 personer, varav 1.215 partiellt arbetsföra i verksamheten. Innevarande budgetår har ett tilläggsanslag på 14.000.000 kronor beviljats, varigenom verksamheten kraftigt kunnat utvidgas.

Bidrag till De blindas förening

Anslag 1959/60	445.000 kronor
Förslag 1960/61	475.000 kronor

Bidrag till De vanföras riksförbund

Anslag 1959/60	25.000 kronor
Förslag 1960/61	140.000 kronor

Medicinalstyrelsen har i en i juli 1959 till Kungl. Maj:t avlämnad promemoria föreslagit, att bidragsrätten för ortopediska hjälpmedel utsträcker till vissa slag av hjälpmedel, som underlättar den dagliga livsföringen m. m. För inköp och distribution av dylika hjälpmedel ställes 100.000 kronor till De vanföras riksförbunds förfogande. Därjämte höjes det egentliga anslaget med 15.000 kronor.

Bidrag till Hörselfrämjandets rehabiliteringscentral

Anslag 1959/60	50.000 kronor
Förslag 1960/61	65.000 kronor

Rehabiliteringscentralen hade 1958/59 28 elever fördelade på fyra kurser. Antalet ansökningar under samma tid var 65. Hörselfrämjandets riksförbund framlägger förslag om utvidgning av verksamheten, vilket dock i rådande läge ej i sin helhet kan bifallas.

Bostadsbyggande m. m.

Bidrag till inrättande av pensionärshem

Anslag 1959/60	10.000.000 kronor
Förslag 1960/61	10.000.000 kronor

Den särskilda bidragsgivningen till pensionärshem upphörde med utgången av år 1958. Förevarande förslag avser att reglera en del beviljade men ej utbetalade bidrag.

1960 års bostadsräkning

För att få ett underlag för en analys av de bostadspolitiska åtgärdernas resultat och en grund för planeringen av den fortsatta bebyggelsen och den framtida bostadsförsörjningen kommer den 1 november 1960, samtidigt med 1960 års folkräkning, en allmän bostadsräkning att äga rum. Denna beräknas preliminärt att kosta totalt 6.500.000 kronor och för budgetåret 1960/61 2.400.000 kronor.

Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

Anslag 1959/60	279.377.500 kronor
Förslag 1960/61	278.738.400 kronor

En minskning med 640.000 kronor, vilket huvudsakligast betingas av en nedskärning av avlöningsanslaget för riksförsäkringsanstalten.

Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar

Anslag 1959/60	8.538.300 kronor
Förslag 1960/61	8.056.600 kronor

Då riksförsäkringsanstalten enligt förordnandet av Kungl. Maj:t blivit pensionsmyndighet enligt lagen om försäkring av allmän tilläggspension föreslås en viss omorganisation av anstalten. Kostnadsökningarna härför ersättes av medel från allmänna pensionsfonden och föranleder därför ingen anslagshöjning. På grund av vissa rationaliseringar m. m. har anstaltens anslag till avlöningar och omkostnader i stället kunnat minskas med ca 480.000 kronor.

Bidrag till sjukkassor m. m.

Anslag 1959/60	265.000.000 kronor
Förslag 1960/61	265.000.000 kronor

Besparingsutredningens förslag att medlemsbidraget utgående till de allmänna sjukkassorna skulle slopas, utom för de fyra nordligaste länen, avvisades med motivering att detta endast skulle medföra att en del av finansieringsbördan för försäkring flyttades från staten till de försäkrade. Olika frågor rörande sjukförsäkringens kostnader kommer dessutom efter hand att bli aktuella i den pågående utredningen om socialförsäkringens materiella och administrativa sidor.

Arbeterskydd

Anslag 1959/60	6.393.700 kronor
Förslag 1960/61	6.755.100 kronor
Förslaget medför en anslagsökning på 360.000 kronor, huvudsakligen av automatisk natur.	

Folkpensionering m. m.

Anslag 1959/60	2.065.987.500 kronor
Förslag 1960/61	2.432.785.300 kronor
Förslaget innebär en anslagsökning på 366,8 milj. kronor, vilket huvudsakligen beror på anslaget till bidrag till folkpensioner m. m.	

Pensionsstyrelsen: Avlöningar

Anslag 1959/60	7.022.500 kronor
Förslag 1960/61	7.800.000 kronor

Pensionsstyrelsen: Omkostnader

Anslag 1959/60	1.305.500 kronor
Förslag 1960/61	2.100.300 kronor

Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud

Anslag 1959/60	5.560.000 kronor
Förslag 1960/61	635.000 kronor
Främst för tillkommande arbetsuppgifter i samband med familjepensionsreformen och för kostnader för delegationen för pensionsutbetalning beräknas ovanstående tre poster uppräknade med c:a 1,6 milj. kronor.	

Bidrag till folkpensioner m. m.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats 2.023 milj. kronor. Departementschefen meddelar sin avsikt att som en följd av 1958 års socialförsäkringskommittés förslag om förbättrade familjeförmåner från folkpensioneringen, föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen proposition med förslag, innefattande dels vissa reformer av ifrågavarande pensionsförmåner, dels en standardhöjning av folkpensionerna. Förevarande förslag beräknas därför endast preliminärt till 2.390 milj. kronor, vilket innebär en höjning med 367 milj. kronor.

Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet

Anslag 1959/60	13.800.000 kronor
Förslag 1960/61	14.950.000 kronor
Anslaget disponeras till huvudsaklig del av pensionsstyrelsen för dess verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet (sjukvård, yrkesutbildning m. m.), men 1 milj. kronor disponeras till bidrag för igångsättande av själv-	

ständig verksamhet för partiellt arbetsföra, s. k. näringshjälp.

Departementschefen erinrar bl. a. om att utredningen om pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet nyligen har lagt fram ett betänkande, bl. a. innehållande förslag om en överföring av huvuddelen av pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet till landstingen i nära anslutning till den blivande regleringen av regionssjukvården. Anslagsberäkningen för budgetåret 1960/61 påverkas dock ej av förslagen i betänkandet.

Anslaget till den s. k. näringshjälpen har visat sig otillräcklig och de givna reglerna om bidrag med 3/4 av kostnaderna, dock högst 5.000 kronor, har icke kunnat efterföljas p. g. a. medelsbrist. Ytterligare 500.000 kronor anslås därför till detta ändamål.

INRIKESDEPARTEMENTET

Totalt anslag 1959/60	764.707.700 kronor
Totalt förslag 1960/61	829.535.600 kronor

Förslaget innebär en ökning på 64,8 milj. kronor, varav 50,4 milj. beräknas bero på den automatiska utgiftsstegringen och 14,4 på de icke-automatiska höjningarna.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Anslag 1959/60	492.997.700 kronor
Förslag 1960/61	531.774.300 kronor

Förslaget innebär en ökning på 39 milj. kronor.

Anordnande av en rättsläkarstation i Göteborg

Förhandlingar förs om inrättande av en rättsläkarstation vid Vasa sjukhus i Göteborg, och man räknar med att förslag i ämnet skall kunna framläggas för 1960 års riksdag.

I avbidan på särskild proposition i ämnet föreslås ett reservationsanslag på 650.000 kronor.

Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar

Anslag 1959/60	16.200.000 kronor
Förslag 1960/61	16.800.000 kronor

Departementschefen framhåller bl. a. att innan definitiv ställning kan tagas till de reformförslag beträffande tjänsteläkarorganisationen, som framlagts av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket, har kompletterande ut-

redningar i vissa hänseenden befunnits erforderliga. Sålunda bedrivs f. n. fortsatta undersökningar rörande fullmaktshavares rättsliga ställning. Vidare har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att göra en översyn av rikets indelning i provinsialläkardistrikt. Slutligen ämnar departementschefen också upptaga frågan om de ekonomiska villkoren för ett överförande av huvudmannaskapet för provinsialläkarna till landstingen till närmare övervägande. Man räknar icke med att dessa utredningar kommer att kunna slutföras i sådan tid, att några därpå grundade förslag kan hinna genomföras under nästa budgetår. Medelsbehovet under förevarande anslag bör därför beräknas med utgångspunkt från nuvarande organisation.

Statens mentalsjukhus: Avlöningar

Anslag 1959/60	149.000.000 kronor
Förslag 1960/61	158.200.000 kronor

Ökningen betingas av en personell upprustning med 752 nya tjänster. Av dessa avses 328 för det nya Falbygdens sjukhus och 97 för nyttillkommande vårdplatser i övrigt. Av de sammanlagt 425 tjänsterna för nya vårdplatser hänförs sig 13 till läkarpersonal, 350 till sjukvårdspersonal, 13 till kontorspersonal och 49 till ekonomipersonal. För befintliga vårdplatser föreslås en personalförstärkning med 327 tjänster, varav 149 för 1959 års arbetstidsförkortning. Då emellertid samtidigt föreslås indragning av 47 tjänster, uppgår nettotillskottet av nya tjänster till totalt 705.

Statens mentalsjukhus: Omkostnader

Anslag 1959/60	60.900.000 kronor
Förslag 1960/61	61.500.000 kronor

Ökningen betingas huvudsakligen av en upprustning av inventariebeståndet vid sjukhusen.

Utrustning av nya mentalsjukhus m. m.

För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 2.990.000 kronor. Då beredningen av hithörande anslagsfrågor ännu icke har kunnat slutföras förordas ett allenast preliminärt beräknat belopp på 7.300.000 kronor.

Bidrag till anordnande av psykiatriska avdelningar vid lasarett

Anslag 1959/60	400.000 kronor
Förslag 1960/61	1.302.000 kronor

Förslaget avser statsbidrag till de psykiatriska lasarettavdelningarna i Jönköping, Östersund och Danderyd, vilkas beviljande beror av Kungl.

Maj:ts prövning. Lasarettssavdelningen i Danderyd beräknas bli färdig våren 1960. Dessutom är en psykiatrisk lasarettssavdelning under uppförande i Umeå, vilken beräknas färdigställas i april 1960.

Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett

Anslag 1959/60	300.000 kronor
Förslag 1960/61	700.000 kronor
Förslaget avser statsbidrag till 15 psykiatriska lasarettssavdelningar med sammanlagt 753 vårdplatser. Av dessa beräknas avdelningarna i Danderyd och Umeå med 108 resp. 50 vårdplatser färdigställas våren 1960.	

Bidrag till anordnande av hem för kroniskt sjuka

Anslag 1959/60	265.000 kronor
Förslag 1960/61	650.000 kronor

Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka

Anslag 1959/60	5.000.000 kronor
Förslag 1960/61	5.000.000 kronor
Förslaget avser bidrag till 8.864 vårdplatser under 1960 till vilket kan komma ytterligare högst 536 vårdplatser.	

Bidrag till riksföreningen mot reumatism

Anslag för ändamålet finnes icke i gällande riksstat.

Det av staten ägda Spenshults reumatikersjukhus drives av Riksföreningen mot reumatism som eftervårdsanstalt för reumatiskt sjuka. Sjukhuset har 124 vårdplatser. Antalet patienter, vilka väntat på intagning har i genomsnitt uppgått till mellan 300 och 400. 1941 års reumatikervårdssakkunniga uppskattade platsbehovet för den reumatologiska eftervården till omkring 1000 platser. Ett reservationsanslag på 350.000 kronor föreslås som bidrag till inköp av Löts sanatorium av Södermanlands läns landsting för att den reumatologiska eftervården därigenom skall tillföras ytterligare vårdplatser.

Bidrag till stödjobandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.

Anslag 1959/60	3.400.000 kronor
Förslag 1960/61	4.000.000 kronor

Genom beslut den 5 juni 1953 uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att utreda frågan om ifrågasatt utvidgning av bidragsrätten för ortopediska hjälpmedel. På grund av denna utredning föreslås nu följande ändringar.

Nuvarande anknytning av bidragsrätten till patientens vanförhet skall upphöra. *Behovet* av ortopediskt hjälpmedel skall vara avgörande. Bidraget skall även omfatta bidrag till anordningar för motordrift av invalidvagnar och rullstolar. Förslaget att bidrag skall utgå även till olika hjälpmedel för underlättande av den dagliga livsföringen föreslås praktiskt lösas så att anslaget till De vanföras riksförbund under femte huvudtiteln höjes, varefter denna organisation skall ombesörja prövningen av dessa hjälpbehov samt anslagsfördelningen. Under femte huvudtiteln faller likaså ett förslag om utvidgning av bidrag till partiellt arbetsföra för igångsättande av egen rörelse, den s. k. näringshjälpen.

Ett förslag att vidga bidragsgivningen genom en generell vidgning av normerna för deras utdelande kunde departementschefen icke tillstyrka, utan bidrag skall som förut utgå till högst tre fjärdedelar av det totala beloppet, varvid patienten dock skall svara för minst 3 kronor.

Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård

Anslag 1959/60	6.600.000 kronor
Förslag 1960/61	6.900.000 kronor

Ökningen betingas huvudsakligen av ökade avlöningar till läkare, sjuksköterskor och barnmorskor. I anslaget ingår även ersättningar för särskilt anordnade mottagningar av läkare för rådgivning i fråga om barn, som företer uppfostningssvårigheter och neurolabila drag (oförändrat 50.000 kronor) samt medicinalstyrelsens upplysningsverksamhet, vilken huvudsakligen handhaves av svenska socialvårdsförbundet (oförändrat 50.000 kronor).

Bidrag till psykiska barn- och ungdomsvården

Anslag 1959/60	400.000 kronor
Förslag 1960/61	700.000 kronor

Med anledning av mentalsjukvårdsdelegationens båda betänkanden angående psykisk barn- och ungdomsvård resp. behandlingshem och mentalsjukhem för barn och ungdomar har Kungl. Maj:t beslutat till medicinalstyrelsen överlämna en promemoria, som skall tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av den framtida vårdorganisationen. I promemorian understrykes angelägenheten av att särskilda barn- och ungdomspsykiatriska lasarettssavdelningar med tillhörande centraler snarast möjligt inrättas. Den öppna vården bör bedrivas vid centraler och filialer. Organisationen bör vidare snarast möjligt kompletteras med behandlingshem av oli-

ka typer. Övervägande skäl talar därvid för att hemmen organiseras såsom sjukvårdsanstalter och såväl administrativt som lokalt nära anslutes till de övriga enheterna inom vårdgrenen.

Läkemedel åt vissa kvinnor och barn

Anslag 1959/60	1.500.000 kronor
Förslag 1960/61	1.600.000 kronor
Ökningen betingas av den fortfarande ökande besöksfrekvensen vid mottagningar inom den förebyggande mödra- och barnvården.	

Abortförebyggande åtgärder

Anslag 1959/60	315.000 kronor
Förslag 1960/61	320.000 kronor
Antalet bidragsberättigade rådgivningsbyråer beräknas under kalenderåret 1960 uppgå till 18. Ytterligare utbyggnad av verksamheten beräknas ej, då inrättandet av nya rådgivningsbyråer inom ett flertal landstingskommuner uppskjutits i avvaktan på slutbehandlingen av 1955 års familjerådgivningskommittés förslag till omorganisation av verksamheten.	

Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar

Anslag 1959/60	1.000.000 kronor
Förslag 1960/61	1.100.000 kronor
Anslaget fördelar sig som följer:	
Arvoden till poliklinisläkare, övriga läkare, sundhetsinspektörer samt läkemedel	700.000
Laboratorieprover:	
Gonocockodling	300.000
WR	150.000
TPI-test	75.000
Summa laboratorieprover	525.000
Kuratorsverksamhet m. m.	65.000
Upplysningsverksamhet	10.000
Summa	1.300.000

Med hänsyn till belastningen förra budgetåret begärs endast 1.200.000 kronor.

Skyddsympning mot polio

Anslag 1959/60	1.300.000 kronor
Förslag 1960/61	1.000.000 kronor
I början av innevarande år kommer en tredje injektion att ges åt drygt en miljon barn och vuxna, varefter antalet ympade personer kan uppskattas till c:a 2,2 miljoner. För våren 1960	

planeras grundläggande ympning för bl. a. barn födda år 1958 och första halvåret 1959 samt av personer ur årsklasserna 1918—32. Ytterligare 1,3 miljoner skulle därvid erhålla ett grundläggande skydd mot polio.

Under budgetåret 1960/61 bör en tredje injektion ges åt dem som ympas våren 1960. Vidare bör bl. a. barn födda år 1959 och första halvåret 1960 ympas. Härigenom beräknas ytterligare 800.000 personer erhålla ympskydd.

Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård

Anslag 1959/60	100.000 kronor
Förslag 1960/61	100.000 kronor

Medel ur anslaget disponeras bl. a. till stipendier för snabbutbildning av narkosläkare, kurser i behandling av svalg- och andningsförämningar samt till medicinalstyrelsens respiratorcentral.

I Sverige har under senare år ett flertal initiativ tagits, bl. a. av denna tidskrift, i syfte att få en förbättrad information angående gifter till stånd. Sedan 1956 tillhandahåller exempelvis statens institut för folkhälsan uppgifter om innehållsämnena i växtskyddsmedlen. Vidare har grunden lagts till en informationscentral där giftiga preparat registreras och vid vilken en jourtjänst är anordnad. Centralen har anknutits till karolinska sjukhusets barnklinik och beräknas under nästkommande år kunna försöksvis tagas i bruk. I viss mån har tillgängligt material kommit till användning och förfrågningar från barnläkare i landet uppgår redan nu till 2 à 3 per dag.

Det arbete, som utförts, har hittills möjliggjorts genom insatser av institutioner och enskilda. Det synes emellertid ofrånkomligt att verksamheten för framtiden gives fastare former. På grund härav föreslår medicinalstyrelsen att verksamheten tills vidare bedrivs med statligt anslag och under styrelsens överinseende. Verksamheten synes böra ledas av en legitimerad apotekare i nära samarbete med pediatrik och farmakologisk-toxikologisk expertis samt i fråga om konsultverksamheten nattetid med hjälp av jourhavande läkare vid barnkliniken. Kostnaderna under budgetåret 1960/61 uppskattas till 20.000 kronor, varav för arvoden till apotekare, pediatriker, farmakolog-toxikolog och jourhavande resp. 7.000, 4.000, 4.000 och 2.000 kronor samt för skrivhjälp och materiel resp. 2.000 och 1.000 kronor.

Förslaget tillstyrktes av departementschefen.

ECKLESIASTIK - DEPARTEMENTET

Totalt anslag 1959/60 1.721.257.300 kronor
Totalt förslag 1960/61 1.843.344.800 kronor
Förslaget innebär en höjning med i runt tal 122,1 milj. kronor. Den automatiska nettohöjningen kan uppskattas till omkring 95,6 milj. kronor och den icke-automatiska utgiftsökningen till i runt tal 26,5 milj. kronor. Till de automatiska utgiftsökningarna räknas då även genomförandet av vissa tidigare principbeslut från statsmakternas sida, såsom anordnande vid vissa mentalsjukhus av enheter för forskning och utbildning i psykiatri och tredje årets utbyggnad av medicinska högskolan i Umeå.

Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

Anslag 1959/60 134.492.800 kronor
Förslag 1960/61 152.426.200 kronor
Förslaget innebär en ökning på c:a 18 milj. kronor.

Uppsala universitet: Avlöningar

Departementschefen föreslår bl. a. följande nya tjänster:

En professur i plastikkirurgi till vilken docenten T. Skoog föreslås till förste innehavare.

Enligt beslut av 1959 års riksdag inrättas en professur i psykiatri i anslutning till en forskningsavdelning vid Ulleråkers sjukhus. Till denna professur skall enligt nämnda beslut knytas en psykolog i Ae23, en socialkurator i Ae12 och en kontorist i Ae9.

En assistenttjänst vid psykiatriska kliniken i Uppsala, avsedd för experimentalpsykologisk assistans, varvid nuvarande arvodesbefattning indrages.

En forskarassistenttjänst, ej knuten till särskilt ämne.

Bland de av universitetskanslern tillstyrkta nya tjänsterna, som ej föranledde förslag från departementschefen befann sig bl. a. en professur i radioterapi och en professur jämte biträdande lärare (kurator), kontorsbiträde samt arvode till statistiker i socialmedicin. Ej heller tillstyrktes ett förslag om principbeslut att fr. o. m. 1961/62 inrätta en professur i hygien.

Lunds universitet: Avlöningar

Föreslagna nya tjänster, bl. a.:

En personlig professur i histologi för docenten B. Gustafsson föreslås inrättad fr. o. m. den 1 juli 1961.

Enligt beslut av 1959 års riksdag inrättas en professur i psykiatri i anslutning till en forskningsavdelning vid S:t Lars sjukhus. Till denna professur skall knytas en psykolog i Ae23, en socialkurator i Ae12 och en kontorist i Ae9.

En assistenttjänst vid psykiatriska institutionen, avsedd för experimentalpsykologisk assistans, varvid nuvarande arvodesbefattning indrages.

En forskarassistenttjänst, ej knuten till särskilt ämne.

Bland de av universitetskanslern tillstyrkta nya tjänsterna, som ej föranledde förslag från departementschefen, befann sig bl. a. professorer i klinisk epidemiologi, radioterapi, reumatologi, rättsmedicin och — fr. o. m. den 1 juli 1961 — i klinisk fysiologi.

Göteborgs universitet

Då beredningen av frågan om medelsanvisning för nästa budgetår ännu icke är avslutad föreslås endast ett preliminärt beräknat belopp.

Karolinska institutet: Avlöningar

Anslag 1959/60 8.848.000 kronor
Förslag 1960/61 9.867.000 kronor

Departementschefen föreslog bl. a. följande nya tjänster:

I anslutning till riksdagens beslut angående samarbete med Stockholms stad för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm tillstyrktes en professur i psykiatri vid denna klinik.

En personlig tjänst som laborator i medicinsk teknik för docenten N. B. Jacobson.

En personlig laboratorstjänst i hjärnforskning för docenten C. von Euler.

En laboratorstjänst vid hygieniska institutionen fr. o. m. budgetåret 1961/62.

Enligt 1959 års riksdags beslut en tjänst som laborator i koagulationsforskning samt en såsom laborator i klinisk alkoholforskning, den senare fr. o. m. 1 januari 1961.

En forskarassistenttjänst, ej knuten till särskilt ämne.

En forskningsingenjör för masspektrometriska verksamheten vid kemiska institutionen I, samt en assistenttjänst vid kemiska institutionerna.

En assistent vid psykiatriska kliniken.

Bland de av universitetskanslern tillstyrkta nya tjänsterna, som ej föranledde förslag från departementschefen befann sig bl. a. en personlig professur i biologisk ultrastrukturforskning för sektorn S. F. Sjöstrand och professur i klinisk epidemiologi.

Karolinska institutet: Omkostnader

Anslag 1959/60	644.500 kronor
Förslag 1960/61	846.000 kronor

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse har donerat medel för uppförande av en laboratoriebyggnad, "Lab 59", avsedd för mera kortvariga forskningsuppgifter. Så snart ifrågasvarande forskningar vuxit sig tillräckligt starka för att bilda underlag för fasta tjänster med permanenta institutioner, skall nya forskargrupper i stället beredas plats vid den "rörliga" institutionen. Denna laboratoriebyggnad beräknas vara färdig i december 1960 och kommer därför delvis att belasta förevarande anslag.

Riksföreningen mot cancer har anvisat medel för uppförandet av en institutionsbyggnad för professorn i tumörbiologi, Georg Klein. Denna byggnad beräknas dock knappast kunna börja byggas förrän hösten 1960, och kommer därför ej att nästa budgetår belasta förevarande anslag.

Medicinska högskolan i Umeå: Avlöningar

Anslag 1959/60	1.648.000 kronor
Förslag 1960/61	2.481.000 kronor

Den kliniska undervisningen igångsattes med en kurs i medicin den 1 januari 1959 och med en kurs i kirurgi den 1 augusti 1959. Den propedeutiska undervisningen beräknas kunna börja höstterminen 1962. Förverkligandet av den medicinska högskolan i Umeå beror icke enbart på staten. Västerbottens läns landsting och Umeå stad har förpliktat sig att i väsentliga avseenden bidra till högskolans uppbyggnad och drift. Härom har år 1958 avtal ingåtts mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, samt landstinget respektive staden, å den andra.

De av organisationskommittén framförda äskandena överensstämmer i allt väsentligt med det av statsmakterna godkända tidsschemat för högskolans utbyggnad. Departementschefen tillstyrker en rad förändringar inom avlöningsstaten, huvudsakligen gällande arvodesbefattningar. Dessutom föreslås inrättandet av en tjänst som laborator i radiofysik och en docenttjänst med företräde för kliniskt ämne.

Bland de av universitetskanslern tillstyrkta nya tjänsterna, som ej föranledde förslag från departementschefen befann sig bl. a. en professur i klinisk bakteriologi.

Medicinska högskolan i Umeå: Inredning och utrustning av nya lokaler

Anslag 1959/60	1.500.000 kronor
Förslag 1960/61	1.000.000 kronor

Medlen avser inredning av ett flertal institutioner och kliniker, framför allt patologiska institutionen, samt utredningar och andra förberedelsearbeten för nybyggnader till bakteriologiska, farmakologiska och hygieniska institutioner na, vilka senare beräknas stå färdiga sommaren 1962.

Vidareutbildning av läkare

Innevarande budgetår finnes ett reservationsanslag under rubriken Gemensamma universitetsändamål: Vidareutbildning av läkare, å 30.000 kronor. Av detta anslag bestrides kurser vid universiteten och karolinska institutet för blivande specialister. Nettoutgiften budgetåret 1958/59 uppgick till 8.654 kronor. Departementschefen föreslår oförändrat 30.000 kronor för detta ändamål.

Till fortsättnings och repetitionskurser för läkare har sedan 1947 anslagits oförändrat 10.000 kronor årligen. Reservationen vid utgången av budgetåret 1958/59 uppgick till 24.800 kronor, varför departementschefen föreslår att anslagsposten uppföres med ett belopp av 1.000 kronor. Nyssnämnda reservation får disponeras för här avsett ändamål.

Vidare föreslås att dessa bägge anslagsposter av anslagstekniska skäl sammanföres till ett reservationsanslag, benämnt Vidareutbildning av läkare, på sammanlagt 31.000 kronor.

Folkskoleväsendet m. m.

Anslag 1959/60	903.479.800 kronor
Förslag 1960/61	918.380.300 kronor

Förslaget innebär en ökning med nära 15 milj. kronor. Då medelstildelningen till specialskolorna för blinda och döva torde ha speciellt socialmedicinskt intresse refereras detta kapitel mer utförligt.

Översikt över anslag 1959/60 samt förslag 1960/61 för specialskolor m. m.

	Anslag 1959/60	Förslag 1960/61
Skolor för blinda:		
Avlöningar	2.560.800	2.823.000
Omkostnader	805.400	715.700
Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda	70.000	140.000

Skolor för döva:

Avlöningar	4.819.000	5.020.000
Omkostnader	1.684.200	1.652.300
Engångsanskaffning av utrustning m. m.	170.000	190.000
Bidrag till vissa skolor och skolhem för döva barn	529.000	517.000
Bidrag till kulturell verk- samhet bland döva	10.000	11.500
Bidrag till Hörselfräm- jandet	64.000	64.000
Resor för blind- och dövskoleelever jämte ledsagare	160.000	160.000
Arvoden åt blivande lä- rare för blinda och döva	130.000	254.000
Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva ..	12.000	32.000
Totalt till Specialskolor m. m.	11.014.400	11.579.500

vilket innebär en ökning med 565.100 kronor.

Skolor för blinda: Avlöningar

Anslag 1959/60 2.560.800 kronor
Förslag 1960/61 2.823.000 kronor

För att få närmare klarhet rörande behovet av anpassningskurser för nyblinda har Skolöverstyrelsen uppdragit åt De blindas förening att verkställa en utredning. Denna visar att antalet nytillkomna synskadade i hela landet under åren 1954—58 kan uppskattas till 779, eller i genomsnitt 156 per år. Av dessa skulle ett behov av anpassningskurs i oavkortad form föreligga för årligen genomsnittligt 66 personer, medan 48 årligen skulle behöva kortare anpassningskurs. Departementschefen avser senare föranstalta om att organisationen av anpassningsundervisningen göres till föremål för en allsidig utredning såsom Skolöverstyrelsen föreslagit.

Under innevarande budgetår har 5 kurser om vardera 13 veckor med 10 elever i varje kurs, anordnats. Skolöverstyrelsen föreslår för budgetåret 1960/61 en fördubblad kursverksamhet, samt att denna anordnas i olika delar av landet. Departementschefen tillstyrker förslaget.

Dessutom tillstyrkes inrättandet av en särskild tjänst såsom anpassningslärare vid den fr. o. m. innevarande budgetår inrättade träningsverkstaden vid skolan i Kristinehamn.

Skolor för blinda: Omkostnader

Anslag 1959/60 805.400 kronor
Förslag 1960/61 715.700 kronor

Förslaget innebär en minskning med c:a 90.000 kronor, vilket betingas huvudsakligen av att delposten Utbildningsbidrag åt elever i anpassningskurser vid skolorna för vuxna synskadade överföres till socialdepartementet under rubriken Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Medel för anskaffande av skrivmaskiner åt vuxna nyblinda som genomgått anpassningskurser samt till elever som avgår från blindskolornas reguljära kurser anslås med sammanlagt 112.400 kronor.

Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda

Anslag 1959/60 70.000 kronor
Förslag 1960/61 140.000 kronor

Mellan De Blindas förening och Fria litterära yrkesutövares centralorganisation pågår för närvarande förhandlingar beträffande ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker. Förhandlingarna, som än ej är slutförda, beräknas medföra ökade utgifter för framställning av talböcker, varför anslaget till dessa ökas med 50.000 kronor.

Skolor för döva: Avlöningar

Anslag 1959/60 4.819.000 kronor
Förslag 1960/61 5.020.000 kronor

Förslaget innebär en ökning med c:a 200.000 kronor, vilket betingas av ett antal nyinrättade tjänster, bl. a. två biträdande lärartjänster vid barndomsskolorna i Lund och Vänersborg samt en lärare i kunskapsämne vid Eugeniahemmet för hörselskadade barn med cerebral pares.

Skolor för döva: Engångsanskaffning av utrustning m. m.

Anslag 1959/60 170.000 kronor
Förslag 1960/61 190.000 kronor

Av anslaget beräknas 150.000 kronor för inredningsarbeten och anskaffning av inventarier till den nya skolanläggningen i Örebro. Denna skola beräknas kunna tas i bruk fr. o. m. höstterminen 1961.

Bidrag till vissa skolor och skolhem för döva barn

Anslag 1959/60 529.000 kronor
Förslag 1960/61 517.000 kronor

Anslaget utgår till förskolor och skolhem för döva och hörselskadade barn i förskoleåldern med 2.000 kronor för varje barn, som erhållit

undervisning vid förskolan, samt därutöver med 1.000 kronor för varje barn, som tillika varit intaget i skolhem eller eljest genom huvudmannens försorg och på dennes bekostnad åtnjutit vård och underhåll.

Förslaget innebär en minskning med 12.000 kronor, vilket betingas av en beräknad något mindre intagning vid försöksskolan på Blockhusudden, till vilken statsbidrag utgår med 4.000 kronor per elev och år. Skolans driftkostnader bestrides av Sveriges scoutförbunds stiftelse för döva och hörselskadade barn.

Vidare skall statbidrag från och med budgetåret 1960/61 kunna utgå med 1.000 kronor för elev och läsår till hemundervisning av döva barn i förskoleåldern. Dylik verksamhet har hittills anordnats vid förskolorna i Uppsala och Linköping och beräknas startas vid förskolorna i Stockholm och Lindesberg. Såväl ur pedagogisk som ekonomisk synpunkt bedöms erfarenheterna av denna försöksverksamhet som avgjort positiva. Föräldrarna har genom besöken blivit i stånd att på ett betydligt mer aktivt sätt ta del i den

pedagogiska träningen av sina barn och en varaktig placering vid förskolorna har kunnat uppskjutas till ett senare datum.

Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

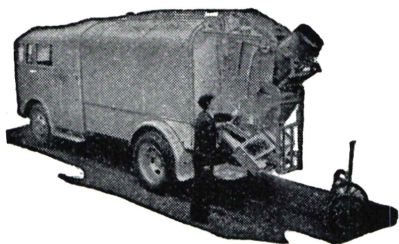
Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning

Anslag 1959/60 5.050.000 kronor

Förslag 1960/61 5.600.000 kronor

Statens medicinska forskningsråds anslags-
äskande är uppdelat på dels medicinsk forskning, med undantag av den försvarsmedicinska, dels försvarsmedicinsk forskning och dels medicinsk publiceringsverksamhet, för vilka rådet föreslår en anslagshöjning på sammanlagt 4.462.600 kronor. Den av departementschefen föreslagna anslagsökningen på 550.000 kronor avses icke innebära en anslagsökning för den försvarsmedicinska forskningen, under erinran av att denna forskning är föremål för särskild utredning.

NORBA det mest fulländade sophämtningssystemet

NORBA-bil typ KA med komprimering och automatisk kärlliftning och tömning. Lastar lätta sopor upp till 40 å 50 kbm.

NORBA-bil typ HB med automatisk kärltömmare, för sopor som ej erfordrar höggradig komprimering. Lastar 8—15 kbm.

Våra sopbilar med automatisk kärltömning har ännu icke överträffats.

C:a 250 bilar är i daglig drift i städer över hela landet.

Nya förbättringar ökar ändamålsenligheten och underlättar arbetet — Chassier valfria.

Överbyggnader *Svensk konstruktion och svenskt arbete.*

Patent i de skandinaviska länderna samt i Amerika, England, Tyskland, Schweiz och 20 andra länder av betydelse.

Prisbelönt vid internationell tävling i Paris 1949.

Arbetsbesparande. Lägsta driftskostnader. Stor lastningsförmåga. Snabb tömning av bilen.

Bilarna förses när så önskas med anordningar för upptining och desinfektion, ävensom med kärllräknare och lastningskontroll.

Leverans av *sopvagnar* och *sopkär* för alla hämtningssystem samt *latrinkär*, *matavfallskär* och *papperskorgar*.

Begär upplysningar

MASKINFABRIKS AKTIEBOLAGET
NORBACKEN

Tel: 12 och 54 BLOMSTERMÅLA